

**Flere hundre
fremmøtte fikk
føle "livet på
Vålerenga" side 3**

**Vålerenga
skolekorps
jubilerer side 10**

Husk medlemsmøte:
tirsdag 14/9 i Menighetssalen,
Vålerenga kirke kl.19.00.

Foto: Tove Andersson

God sommer

Vellykket vårprogram i historielaget. av Even Haugseth

Første halvår av 2010 er snart over, og oppslutningen om de to siste arrangementene i historielaget tyder på at de har vært vellykket. På

medlemsmøtet i april hadde vi besøk av forfatteren Torgrim Sørnes som fortalte fra boka "Ondskap". Dette ble en interessant kveld hvor de frammøtte fikk høre om hvilke grusomme straffemetoder som var vanlig i Norge i gamle dager.

I og med at byen hadde sitt rettersted i vårt nærområde, var vi spesielt nysgjerrige på hva som egentlig foregikk der. Vi fikk en god formening om hvilket forferdelig sted Galgeberg en gang må ha vært. En strek i regninga var det at vi ikke fikk kjøpt signerte bøker, men dette var det lite å gjøre med, og den velkjente askeskya fra Island fikk skylda.

Vår største begivenhet dette halvåret begynte egentlig i vinter da vi fikk en henvendelse fra Akerselva Kultur- og Teaterlag. Et av medlemmene der er også medlem hos oss og hadde tipset om at Vålerenga har mange fine steder hvor det kan holdes utendørsteater. Manusansvarlig Tove Siljeholm Christiansen fra teatergruppa ble med representanter fra oss på spasertur rundt i Vålerengas gater og bakgårder. Undervegs "fôret" vi henne med hendelser fra bydelens historie. At hun er en kreativ sjel, merket vi fort, for før vi var ferdige med turen, hadde hun allerede sett ut egnede steder for teater. I tillegg fikk hun med seg tips om litteratur og navn på flere av våre medlemmer som hun kunne kontakte for å få vite mer om spesielle hendelser.

Vi fikk til en avtale med teatergruppa om at vi kunne få en egen visning for medlemmene våre. På det tidspunktet hadde vi enda ikke bestemt hva vi skulle gjøre på årets bydelsvandring, så vi syntes det var en god ide å kjøre denne

visningen som program der. Det å sette opp og gjennomføre et så omfattende teaterstykke, er ikke gratis. Det har vel nærmest vært en tradisjon hos oss at medlemsaktivitetene våre ikke skal koste noe, så styret valgte å kjøpe den første forestillingen. Teatergruppa ville i tillegg sette opp 3 forestillinger til som skulle annonseres og billetter selges til de frammøtte.

Tirsdag 8. juni var dagen der, og truende ettermiddagsregnbyger drev innover byen. Heldigvis holdt det oppe mens de rundt 200 spente medlemmene var på den halvannen times lange turen rundt på Vålerenga. Vi fikk oppleve et variert og spennende teaterstykke satt sammen av de historiene som laget vårt har samlet gjennom flere år. Ved prestegården og skolen fikk vi glimt fra henrettelsene på Etterstad i 1864 og var med på Cederstrøms flyvning derfra i 1910. Karin Boklunds fortelling fra krigen var blitt til gripende scener om nazistenes okkupasjon av skolen etterfulgt av redsfeiringen i 1945. Jammen fikk vi ikke hilse på Kyter'n også, og her var sang og musikk med både voksne og barn, og av sigøynere som geleidet oss over i Danmarks gate.

Der var det arbeiderbydelen som ble presentert. Alle kunne ikke komme inn i bakgårdene samtidig, så mens en ventet på tur der, fikk en høre kjente arbeidersanger av et kor. Rudolf Nilsen var heller ikke glemt, og en patriot fra Vålerenga la ut om hvordan det var her i gamle dager. Bakenfor var vi med inn i både ysteriet til Synnøve Finden og Eskefabrikken Fram før Liv Hellsaas fortelling om sin tøffe oppvekst i Totengata ble iscenesatt.

Følget trakk så opp i Etterstadgata, og der var det Wiggo Nilssons morsomme historie om hvordan mennene i Østerdalsgata passet sikringene så husmødrene fikk stekt julesteika. En munter vandrehistorie fra Kampen hadde også nådd fram hit. Her ble en av våre naboer avhørt på politistasjonen, og vi fikk høre

hvordan han og kameratene "reddet" et cognacfat på brygga og tok seg godt av det på Kampen. På en historisk vandring på Vålerenga passerer en selvfølgelig også Sotahjørnet. På løkka der spilte VIF-gutta fotball til Klanens vaiende flagg og kraftfulle tilrop. Turen fikk en verdig avslutning ved Vertshuset hvor de bortimot 60 aktørene sammen med storfornyede tilskuere sang "Vålerenga kjerke" så det runget.

Styret er kjempestolte over dette samarbeidet med Akerselva kultur- og teaterlag og sender en stor takk til alle som deltok på en eller annen måte. Det er også mange i historielaget som også skal takkes, og vi nevner spesielt Trond Flaarud som tipset teaterlaget om oss og Vålerenga, Bjørn Granlund som stilte garasjen til disposisjon, Fred Ruud som laget og sendte ut invitasjon til medlemmene, de som bidro med fortellinger eller som var vakter undervegs. Takk også til Vålerenga kirke som lot koret få trene og oppbevarte rekvisitter samt Bydel Gamle Oslo for pengestøtten. Hyggelig var det at så mange var med på turen.

En annen ting som også har skjedd de siste månedene. Vi har fått vårt interne bildearkiv på nettet, og alle våre bilder er lagt inn i en database. Dette blir et godt hjelpemiddel når vi trenger å finne igjen bilder som skal brukes til forskjellige formål. De er dessverre ikke tilgjengelige uten passord fordi vi ikke har tillatelse til å legge ut andres bilder på nettet. Her har spesielt kassereren og sekretæren lagt ned mye arbeide, og mye står igjen mht. skiving om hvert enkelt bilde.

Styret sender en varm sommerhilsen til alle medlemmer! Neste arrangement er medlemsmøte 14. september. For de som vil hilse på oss på Internasjonal Torgdag på Grønland, vil vi etter all sannsynlighet ha egen stand i Smalgangen 28. august.

God sommer!

God oppslutning om årets bydelsvandring: Gateteater Akerselva Kultur- og Teaterlag.

Tekst: Tove Andersson Foto: Tove Andersson/Bjørn Granlund

Akerselva Kultur- og Teaterlag i samarbeid med
Vålerenga Historielag og Kampen Historielag inviterer til:

Vandrehistorier fra Kampen og Vålerenga

- ÆRRIKKE SANT, SÅ ÆRRE INNMARRI GODT JUG!

Med små skuespill på vandringen i gatestubber, bakgårder og portrom, vises eldre lokalhistorie med både morsomme og grusomme hendelser.

Tirsdag 8. juni 2010 kl. 20.00
Onsdag 9. juni 2010 kl 18.00 og 20.00
Møt opp ved Vålerenga kirke og la deg rive med.
Billetsalg på stedet voksne kr. 100,- honnor/student/barn kr 50,-
www.akerselvateaterlag.org

Gode tips og fortellinger fra Vålerenga og Kampen gjorde det mulig for teaterlaget å sette opp hele 4 forestillinger. Vålerenga Historielag hadde reservert billettene til den første som gikk av stabelen 8. juni kl.1800.

Skrik og skral runget utenfor Vålerenga kirke før applausen bredte seg og rundt 200 heldige fremmøtte kunne puste lettet ut. Akerselva Kultur – og Teaterlag i samarbeid med Vålerenga Historielag gjenskapte 19.april 1864,den

siste offentlige henrettelse i Norge. "Vandrehistorier fra Kampen og Vålerenga" viste seg å bli forestilling med futt, sprell og humor som fylte portrom og bakgårder denne junikvelden.

Bakgrunnen for henrettelsen

Fra Henrettelsen på Etterstad i 1864. Ikke en gang presten kunne stopp hals-huggingen. Hulkende kone og datter av den ene dødsdømte.

var en dramatisk – ja, rett og slett stygg historie, dermed ble Galgeberg år 1864 for liten for de 5000 sensasjonslystne som møtte opp på Etterstad.

Flere hundre fremmøtte fikk føle livet på Vålerenga på pulsen

Rundt 200 av historielagets medlemmer stilte opp på årets bydelsvandring. Her fra første stopp: Henrettelsen på Etterstad i 1864.

Christiania Damekor underholdt med arbeidersanger i Danmarks gate.

Vålerengpatriot og vaktmester "Oscar" (Fred Borg) hadde mange morsomme replikker.

gjennom et vandrende teater som fremførte tablåer i bakgårder og portrom. Storøyde fulgte små og store med fra vinduene.

Henrettelsen anno 2010 som foregikk bak et barnevennlig svart teppe, vekket både gru og latter før det vandrende teater fortsatte videre med en hale av humrende publikummere.

Flyduren øker, alles øyne er rettet mot himmelen. Fred Borg for-

teller levende om oktoberdagen på Ekebergsletta i 1910 da Baron Calle Cederström foretok den første flyturen på norsk jord. Denne gangen krasjet han ikke. For der kommer han! I ført pilotlue med skinn og båret på gullstol av en beundrerskare av damer.

- Achtung, achtung! Iver Christiansen som tysk soldat braser fram på motorsykkkel med sidevogn og proklamerte at skolen er okkupert.

- Alle på ha pazzerseddel, inn og ut! Noen av de fremmøtte husker nok denne dagen, men enda flere husker freden. Med vaiende flagg og gledesrus marsjerer skuespillerne ut fra Vålerenga skole og deler gledesdagen med publikum som henger seg på mens skolens vaktmester "Oscar" kjefter - på både tyskere og kvinnfolk. Regnet spiller på lag og har gitt skuespillere og publikum et gledelig

"Arvid" og kammerata spiller poker på Tierløkka, hentet fra Liv Hellsaas fortelling fra Totengata.

Prostituerte "Hjulet" i fin hatt ifølge med en av sine 25 "forlovede".

opphold. Tove S. Christiansen, tidligere leder av Akerselva Kultur – og Teaterlag, har skrevet manus med historier fra Vålerenga Historielags bøker. Her er bakgårdshumoren en rød tråd. Både sladder, elskov, lek, fyll og spetakkel hører med når man vandrer i Vålerengas historie. Og de yngste skuespillerne får lov til å undre seg over gjerningsøyeblikket i det de utroper "Har mor og far pula?" i stykket

"Liv" og "Elin" som alltid fikk kjeft av sin mor. Her i bakgården i Danmarks gate 43.

"Østkantunger", skrevet av Liv Hellsaa. - Jeg skrev det for Vålerenga Historielag og det er moro å se det oppført, forteller 76-åringen som blir med på hele turen i følge med sin datter. Ørefikene fra den opprinnelige historien uteble heldigvis, men stykket ble fremført med overbevisning av små og store skuespillere i bakgården til nr.43. Den gangen rommet hvert portrom 16 familier og mannfolk

Nazisten "Motti" (Ivar Christiansen) på motorsykkkel med sidevogn inntar Vålerenga skole i 1940.

sto på vakt med en pjall for å skifte sikringen hver gang strømmen gikk. Med klær til tørk på snora, knisende jentunger, sladrekrjeringer, et skummelt pokerlag og en av gatens løse fugler, ble publikum en del av dagliglivet blant skuespillere som ikke et øyeblikk glemte rollen sin. - Det vil jeg også når jeg blir stor, utbrøt en av de yngste skuespillerne med et blikk på damen med 25 forloveder...

"Andersen" fra Kampen og konstabel'n etter avhøret om Cognacfatet - en klassiker som også ble spilt på Chat Noir i sin tid.

Kjente viser med diktene av bl.a. Rudolf Nilsen var også et hyggelig innslag på turen.

Synnøve Finden ligger i en seng i en bakgård i Danmarksgata og prater med sin venninne Pernille. Det sies at "ostedronninga", Synnøve fra Sogn, ikke hadde utseende til å bli gift, men startet produksjon av ost i Danmarksgate 41 og solgte osten fra en koffert. Nå er det skuespillerne Tonje Tovik og Ca-

"Pernille Holmen" med datter "Evy" og "Synnøve Finden" fotografert i bakgården på Danmarks gate 37.

thrin Johansen, iført hvite kitler og kyse, som forteller Synnøve Findens historie.

- Hva glør dere på? Buldrer en sinnestemme fra andre etasje i nummer 37. Publikum ser et øyeblikk litt brydd ut, men forstår straks at det er selveste sjefen på Eskefabrikken Fram som synes de ansatte

har tatt seg en vel lang pause. Danmarksgata fylles med sanger fremført av Christiania Damekor, viser med tekst av arbeiderklassens dikter Rudolf Nilsen og en omreisende trubadur, mens Teodor følger med i bestemors armer fra vinduet i nr. 36. Vandringen ble avsluttet med "Cognacfatet", en revy-

En stolt gjeng på over 50 skuespillere, sangere, musikere og medhjelpere mottar folkets hyllest utenfor Vålerenga Vertshus etter velendt vandring i gater og smug.

Even Haugseth fra historielaget takker teaterlaget for en uforglemmelig forestilling og et godt samarbeide.

klassiker fra Chat Noir.

Gjennom 6 tablåer, fremført med overbevisning av 30-40 amatørskuespillere fra 8 år og oppover, fikk de fremmøtte oppleve en fargerik forestilling og kostymer fra en tid de fleste bare har sett i svart-hvitt. Dette var historietimen som burde vært obligatorisk for barneskolen!

Manusforfatter Tove Siljeholm Christiansen smiler bredt etter velfortjente blomster og stor applaus for sin innsats.

"Vandrehistorier fra Kampen og Vålerenga" er arrangert av Vålerenga Historielag, Kampen Historielag i samarbeid med Akerselva Kultur – og Teaterlag. Regi: Kristian Gangfløt

Medlemsmøte 20.april 2010

Referat av Ragnhild Strømme

Knut Roar Westbye ønsket oss alle velkommen og til kveldens foredragsholder, Torgrim Sørnes. Han har skrevet en bok som han har kalt for "Ondskap". Boka omhandler henrettelser i Norge fra 1815 til den siste i 1876, og alle var offentlige. Forfatteren forklarte først hvorfor han hadde blitt så interessert i dette spesielle emnet. Han hadde som barn blitt fortalt historier om henrettelser. Og han ville undersøke om disse virkelig var sanne. Dermed startet en møysommelig gjennomgang av dokumenter, og resultatet ble boka som inneholder 44 beskrivelser av henrettelser i Norge.

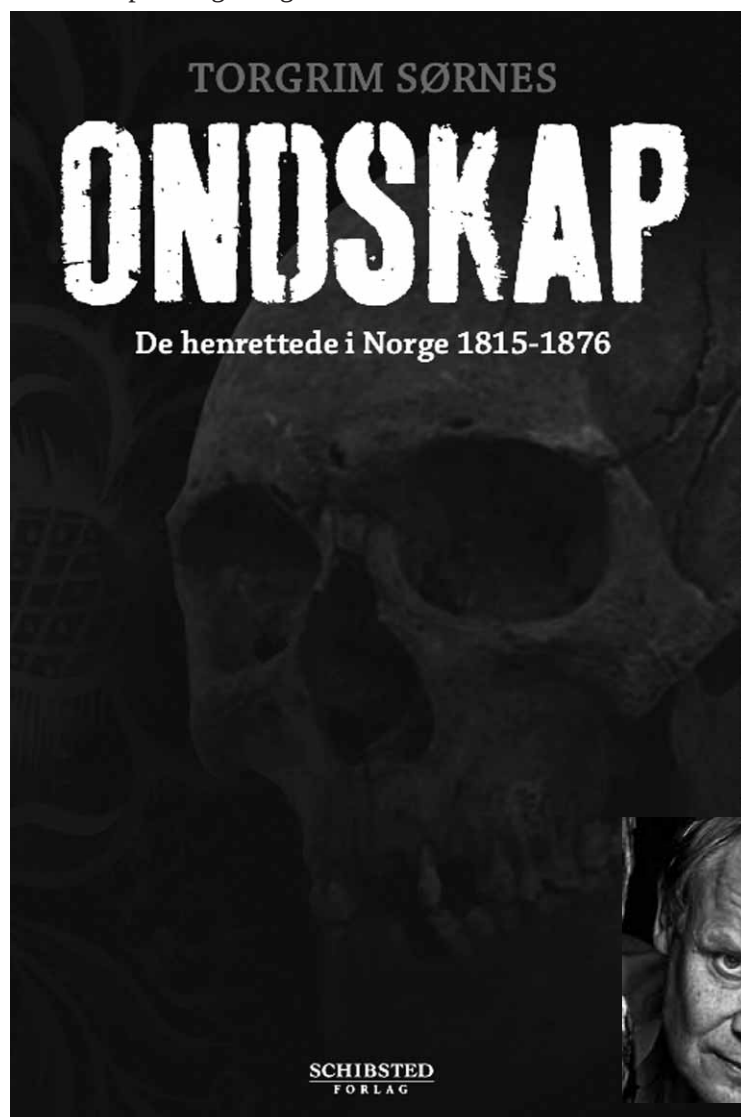
Torgrim Sørnes innledet foredraget med å forklare oss om lovene de henrettede ble dømt etter, Kong Christian V's lov fra 1687. Den gjaldt helt frem til 1842 da kriminalloven kom. Hele 50 paragrafer var bakgrunn for at man kunne idømmes dødsstraff. Forseelsene var mange: voldtekt, barnemord, forsettelig drap, overlagt drap, incest, foreldremishandling, opprør, ha sex med dyr, mordbrann, bortløping, falskmyntneri, landeveisrøveri, fødsel i døgsmål, barnemord og hor og mer til. Ikke alle som ble dømt til døden ble henrettet, noen ble benådet (fikk Kongens nåde) og ble isteden dømt til straffearbeid eller tukthus.

Vi fikk også servert et knippe grufulle historier fra norsk kriminalhistorie som endte med dødsdom. Fint illustrert med bilder og blant annet to malerier av Soot og et fotografi av en henrettelse. Sørnes fortalte også om de ulike henrettelsesmetodene. Halshugging med sverd, sist brukt i 1791, eller øks var mest vanlig i Norge. Vi fikk også en demonstrasjon på hvordan man hogger av et hode med sverd og med øks, både på den norske, danske og svenske måten. Brenning på bål ble brukt når man ble dømt for seksuell omgang med dyr,

krimen bestialitatis eller ved blodskam. Straffeutmålingen var forskjellig for de ulike forbrytelsene. Dette var nøye beskrevet i loven. Ved alvorlige forbrytelser ble man idømt tilleggsstraffer, det kunne være forskjellig former for lemlestelser, som kniping med glødende tenger før avrettelsen eller at liket ble partert. Hodet ble deretter satt på stake og kroppen satt på steile og hjul. Og der skulle det henge i årevis til skrekk og advarsel. Torgrim Sørnes fortalte om lovens fullbyrdere, med tittelen bøddel, skarpretter, mestermann eller carnifex. Vi fikk se et bilde av en skarpretterøks og et av en hodeskalle som var blitt satt på stake, en biskop. Og om den aller siste henrettelsen på Galgeberg i 1815. Den

siste hending i Norge var i 1774, dette var forbeholdt tyver og kirkeranere. Så den siste henrettelsen på Galgeberg var en halshugging og det var en herre med navn Anders Flatebydalen, dømt for rovmord, som fikk hodet adskilt fra kroppen.

Det var meningen at det skulle bli salg av bøkene hans men dessverre så hadde vulkanen på Island forhindret transporten av bøkene. Men den er nok vel verdt å lese. Knut Roar takket ham for den timen han delte med oss og som takk fikk foredragsholderen et par flasker edle røde dråper. Etterpå var det som alltid vafler og kaffe til alle, rundt 70 personer, fra Unni på kjøkkenet.

Er det noen som vet anledningen til disse to bildene?

Foto Bymuseet.

Er dette et møte utenfor Sotahjørnet eller skal disse menneskene inn? Er det noen som kjenner igjen noen?

Hvor er dette ? Hva gjør disse menneskene? Er det noen som kjenner igjen noen?

Vålerenga skolekorps jubilerer

Gjengitt fra "50 år i hjertet av Vålerenga" fra 1945 av Even Haugseth

Vålerenga skolekorps ble stiftet av William Johnsen (Farre) i 1908.

Vi er blitt fortalt at skolekorpset på Vålerenga har jubileum i år og ble nysgjerrige på hva de egentlig feirer. En henvendelse ble sendt til styret i korpset om noen kunne skrive noen ord om dette i neste nummer av "Mer gammelt enn nytt". Da ble det stille, veldig stille.... I og med at innleveringsfristen av stoff til sommerutgaven av medlemsbladet nærmet seg med stormskritt, fant vi ut at da får vi bruke noe av det vi har. Den gamle boka "50 år i hjertet av Vålerenga" fra skolejubileet i 1945 sto i bokhylla. Riktignok har den løse blader og bærer tydelig preg av å være laget i en kriseperiode. Innholdet derimot er det viktigste. Joda, den ga oss klart svar på dette. Det er sikkert ikke alt som har sett denne boka, så derfor gjengir vi like godt det som står. Dette blir gammelt stoff, men et historielag må jo også formidle det. Så får heller stafett-pinnen gå videre til noen som kan skrive om det som har hendt etter 1945. Det burde ikke være noen

umulighet, for det er vel flere av våre medlemmer som har vært med i korpset i denne perioden. Hvis noen heller vil fortelle oss om dette, bare si fra, så stiller vi gjerne opp. Her er i hvert fall første del av det vi fant i skolens jubileumsbok fra 1945.

Korpsets populære dirigent, overlærer Johan Myhre forteller.

Det første guttemusikkorps ved Vålerenga skole ble stiftet av William Johnsen (Farre) i 1908. Det korpset førte – som de fleste korps på den tida – en forholdsvis ubemerket tilværelse. Det spilte i skoletoget hver 17. mai, men ut over det så eller hørte en lite til korpset, og i 1919 forsvant det helt.

Det Nye korpset tok til å øve det året skolen feiret 25-årsjubileum. Så vel blant lærerpersonalet som hos guttene selv og foreldrene deres var det sterk interesse for å

få stiftet et nytt korps, særlig fordi skolen skulle feire 25-årsjubileum i 1920. Like før jul ble det holdt innskrivning, og det meldte seg omtrent 3 ganger så mange gutter som det var bruk for. 39 elever ble tatt ut til det nye korpset, og den 19. januar 1920 begynte øvelsene med lærer Joh. Myhre som dirigent.

Første gang i spissen for skolebarna fra Vålerenga 17. mai.

Det første mål var å skaffe skolen et presentabelt korps til 17. mai; men tiden var kort, og derfor ble det satt opp en voldsom fart alt fra første time. Først var det øving 3 ganger i uka, snart ble det 4 og 5, og til slutt hver dag. Da 17. mai kom, stod korpset der fullt ferdig i flunkende nye uniformer og med 3 marsjer, "Ja, vi elsker" og et par andre sanger på programmet. Korpset var det eneste uniformerte og organiserte korps i skoletoget det året og vakte en enorm oppsikt. Etterpå strømmte engasjementene inn i massevis, og korpset tjente

Vålerenga guttemusikkorps spiller i barnetoget 17. mai 1909.

den sommeren 1200 – 1400 kroner ved spill i prosesjoner, på idrettsplasser og ved fotballkamper. Straks etter 17. mai ble det skrevet lover for korpset og valt styre: Overlærer Annerud (formann), frøken Puntervold (kasserer), lærer Greftegreff (leder) samt dirigenten.

Korpset fra Vålerenga representerer hovedstaden.

Sommeren 1920 skulle det være landsstevne i Tønsberg 3. til 5. juli, og korpset fikk innbydelse til å delta og representere hovedstaden. Innbydelsen ble mottatt med takk. Som konsertnummer ble innøvd Händel: "Seierssang" av or. "Judas Maccabæus", - dessuten "Vålerengguttenes marsj".

Hard trening – fin kritikk.

Om høsten ble arbeidet tatt opp med ny kraft. En del nye gutter var tatt inn, så medlemstallet kom opp i om lag 60 gutter. Da det nå etter hvert var kommet mer fasthet over guttenes spill, kunne en ta fatt på litt større og mer krevende musikknummer. Etter barnetoget 17. mai

1921 spilte korpset i Bjerkelunden. Moaritz Ulfrstad skrev i den anledning bl.a. i "Morgenposten": "...Det rikholdige program skilte seg fordelaktig ut fra den alminnelige guttekorpsmusikk, og fikk en utførelse som både vitner om dyktig ledelse om musikalsk forståelse hos de unge musikere. Korpset hadde til og med habile solister, som gjorde meget lykke.

Den første turneen.

Midt i juni drog korpset ut på sin første turne. Sammen med sangforeningen "Nord-Norge" hadde guttene konserter i Spydeberg, Askim og Mysen i indre Østfold. Så vel musikalsk som økonomisk ble turen svært vellykket. Vaktmester Ryden var nå valt inn i styret og fulgte med som leder for korpset, et verv som han fra den tid av røktet med usedvanlig iver og dyktighet. I begynnelsen av juli deltok korpset i kretsstevnet i Larvik, og guttene opplevde et par uforglemmelige dager i den vesle, idylliske kystbyen.

Nye turneer – "de unge musikanter" tar publikum med storm.

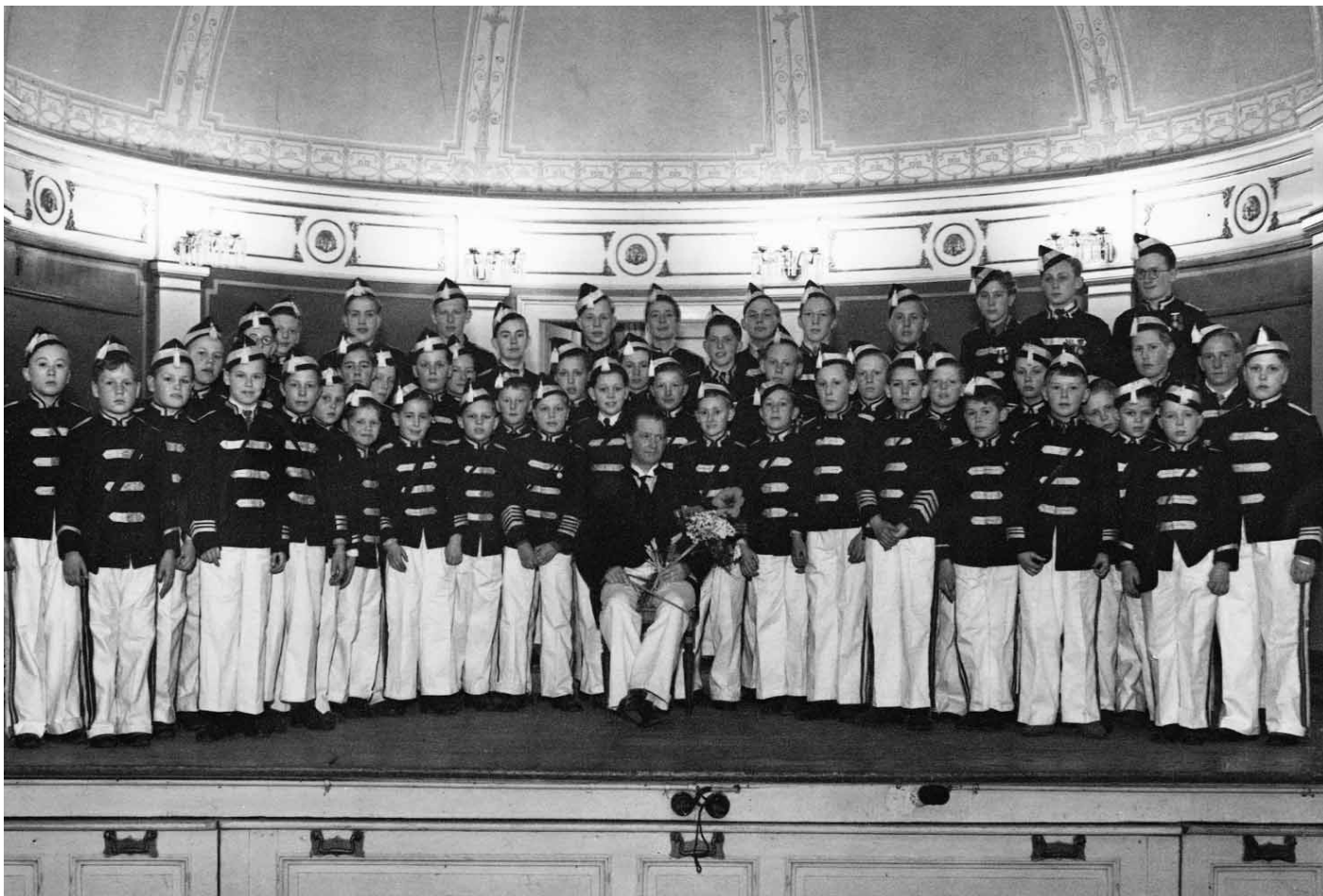
Motet vokste, og someren 1922 la korpset ut på ikke mindre enn 2 turneer, først til Mjøsyene og så til Fredrikstad, Lisleby og Sarpsborg. Om besøket på Hamar skriver "Hamar Stiftstidende" for 3/7 bl.a. følgende: "Det var overflylt hus, og de unge musikanter under dirigenten Joh. Myhres ledelse vant fra første stund av publikum med storm.

Ole Hax skriver i "Glommen", Sarpsborg, 11/7:

"Korpset består av meget unge gutter, 10-13 år, og det var derfor en glede å høre hva det kunne prestere. Det kan trygt sies at det er det beste guttemusikkorps som har besøkt vår by."

Komponisten Oscar Borg dikter "Vålerengens honnørmarsj".

I begynnelsen av juli 1923 besøkte korpset på nytt Østfoldbyene, denne gangen også den kresne musikkbyen Halden. Her spilte guttene i Nordsidens park og fikk

Den 10. mars 1940 hadde de sin jubileumskonsert i Gamlelosjen. Foto utlånt av: Åsmund Lie

begeistret kritikk i stedets aviser. Før konserten hyllet korpset Oscar Borg ved å spille en av hans komposisjoner utenfor boligen hans. Resultatet av bekjentskapet ble at herr Borg komponerte og tilegnet korpset en marsj: "Vålerengens Honnørmarsj". De første strofer av marsjen vil en finne notene til på korpsets fane.

Da Roald Amundsen laget under-skudd i kassa!

Korpset var nå innmeldt i Landsforbundet og deltok i landsstevnet i Horten midt i juli. En Drammensavis var så elskverdig å utnevne korpset til nr. 1 blant de mange opptredende. I 1924 var det landsstevne i Oslo, og korpset var så sterkt engasjert så vel under forberedelsene som under selve stevnet at det ble ikke tid til noen turne det året. Da korpset en solblank søndags formiddag – det var den 5. juli 1925 – marsjerte til Vestbanen for å legge ut på en 8-dagers turne til Drammen, Vestfold og Tele-

mark, stod Tordenskiolds plass, Sjøgata, festningsvollene og alle brygger i Pipervika yrende fulle av folk. Roald Amundsen var ventende til byen etter den berømte flyging mot Nordpolen. Omtrent på den tid korpset åpnet konserten i Drammens park, steilte Amundsen og hans menn på sterke vinger inn over Oslo, tiljublet av titusener. Men i Drammens park var det sørgelig tynt "hus". Alle drammen-serne var jo i Oslo; vi hadde møtt dem underveis. Dundrende under-skudd i kassa!

Kassereren kom seg fort igjen.

Det gikk bedre i Tønsberg om kvel-den. Konserten i Stenmalen var svært godt besøkt og gav et pent overskudd, så kassereren snart kom til hektene igjen etter formiddagens sjokk i Drammen. Vellykte og innbringende konserter ble holdt i Preståsen i Sandefjord, i Bøkesko-gen i Larvik, på elverhøy i Porsgrunn og på Nesøya på Notodden. På Rjukan hadde korpset 2 vidun-

derlige dager. Det var 2 konserter, en i Bjerkelunden og en på Tveito skoles gårdsplass. Dessuten biltur til Rjukanfossen og Krokan, omvisning i Norsk Hydros fabrikk og ellers mye fritid til å ta alle ting i den vesle vakre byen i øyesyn. Søndag – ukesdagen etter avreisen – vendte korpset tilbake over Kongsberg. Korpsets lengste og mest be-givenhetsrike turne hittil var avsluttet. Av kritikken nevner i hva korpsets utmerkete impressario på Notodden, Ole Berg, skriver i "Teledølen" 10/7 1925: "Det var virkelig et behagelig besøk Notodden hadde av Vålerenga guttemu-sikkorps. Kjekke, oppvakte og disiplinerte gutter: alt gav inntrykk av slik orden. Det er selvsagt ikke vanskelig å forstå at bakom var det fast vilje som ledet det hele. Kon-serten på Nesøya ble også svært vellykket.

Korpset gjester Hundorp Folke-høgskole.

I 1926 deltok korpset i landsstev-

Program for Vålerenga skoles guttemusikkorps ved jubileumskonserterne 10. mars 1940 i Logens store sal kl.18. Dirigent Joh. Myhre. Assitanse: Sangerinnen Inger Aronsen Tjomsland, akkompagnert av Daniel Løvdal. Oslo Ungdomsmusikkorps, dirigent JOh. Myhre.

Guttekorpset.

1. Oscar Borg: Vålerengens Honnørmarsj. (Tilegnet korpset av komponisten.)
2. J. Baumann: Mignonette overtyre.
3. Merikanto: Mustalainen.
4. Ø. Toft: Gamle Sverige, potpourri.
5. Oscar Borg: Norsk fantasi.

Oslo Ungdomsmusikkorps.

1. C.S. Grafulla: Washington Greys, marsj.
2. Francis Popy: Pizzikatti.
3. Francis Popy: Largo.
4. Johs. Hanssen: Vadresmarsj.

Fru Inger Aronsen Tjomsland.

1. Agathe Backer-Grøndahl: Mot kveld.
2. Chr. Sinding: Den jomfru ging i valmuesvang.
3. Joh. Strauss: Frühlingstimmen.
4. Joh. Strauss: Latterarie av op. Flaggermusen.

Guttekorpset.

1. Kolbjørn Svendsen: Nordisk festmarsj.
2. J. Conradi: Solnedgang.
3. J. Myhre: På leikeplassen.

Begge korps.

1. J. Myhre: Det er vår egen by.
2. Ch. Weyse: Gud signe vårt dyre fedreland.

net i Arendal. For korpsene fra Oslo og "omegn var det leid ekstra-båt til og fra stevnet, som ble et mønsterstevne i enhver henseende. Den 27. juni 1927 drog korpset ut på turne til Brumunddal, Tretten, Ringeby Hundorp, Otta, Åndalsnes og tilbake over Lillehammer og Gjøvik til Oslo. Det er korpsets lengste og muligens mest vellykte turne. (teksten er avkortet)

Årene går – korpset hevder sitt ry.

I 1928 deltok korpset i landsstevnet i Bergen. (teksten er avkortet)

C. Ryden får vel fortjent hyllest.

Under oppholdet i Bergen besøkte korpsene Gamlehaugen (Michelsen) og Trollhaugen (Grieg) i Fana Det var søndag den 26. juni.

Da bussene igjen hadde brakt deltagerne tilbake til byen, var det fellesmiddag på Rosenkrantz hotell. Nå begav det seg at Vålerngguttene populære leder, C. Ryden, nettopp den dagen fylte 60 år. En slik begivenhet kunne ikke gå upåaktet hen. Under måltidet ble han av Vålerengas dameklubb ved formannen, fru S. Johannessen, overrakt en vakker sølvpokal fylt med roser.

Myhre – Schikora – Pete Iwers – Myhre.

I 1933 var korpset på nytt i Gudbrandsdalen. Biltur fra Lillehammer over Tretten til Gausdal forbi Aulestad, konsert på Vonheim og retur til Lillehammer. Neste dag konsert i Ringeby og den påfølgende

gende dag på Tretten. I 1934 var det på ny landsstevne i Oslo. Det ble av den grunn ikke tid til noen reise det året. Samme år fratrådte lærer Myhre sin stilling som dirigent i korpset, da han hadde søkt seg over til Ruseløkka skole. Musikkfenrik Schikora ble nå ansatt som dirigent. Han etterfulgtes av kapellmester Pete Iwers allerede i 1935. I 1936 deltok korpset i den turen Oslo krets fikk i stand til Stockholm. Ca. 500 Oslogutter deltok i turen, som ble svært vellykket. Så vel korpsenes musikalske prestasjoner som guttenes disiplinert holdning vakte svenskenes beundring og ble en flott reklame for norsk guttemusikk. I 1937 deltok korpset i landsstevnet i Sarpsborg. Samme høst var dirigentstillingen på ny ledig, og lærer Myhre overtok igjen på anmodning den musikalske ledelse av korpset. I 1938 var korpset sammen med Bolte-løkka skoles korps på en 2-dagers tur til Rjukan og Kongsberg, og i 1939 besøkte korpset Sundvollen.

Det store eventyret: Konserten i losjens store sal 10. mars 1940.

I 1940 var korpset 20 år – en begivenhet som ble feiret med en konsert i Losjens store sal (dvs. Gamle Logen på Grev Wedels plass, red.anm.). Korpset, som nå hadde en ypperlig besetning og mange særdeles flinke gutter, presterte ved denne anledning kanskje det beste av hva det hittil har formådd i musikalsk henseende. I "Arbeiderbladet" for 11. mars skriver Per Reidarson om konserten: I går ettermiddag hadde Vålerenga Guttemusikkorps jubileumskoncert assistert av Oslo

Ungdomsmusikkorps med konsertoppvisning i Logen, begge med Joh. Myhre som dirigent. Det var morsomt å høre hvor flinkt dette guttekorpset er, med småpjokker i 8-årsalderen trompeterende og basunerende sammen med svære rusker på 13 og 14 år. Her var god tonedannelse å merke seg, renhet og godt samspill endog i så pass vanskelige ting som Ø. Tofts:

Svensk potpourri og Borgs: Norsk fantasi. Oslo Ungdomskorps består jo av voksne karer, og hadde noe større kraft og fynd i sitt spill, men ellers var det ikke stor forskjell på dyktighet mellom guttekorpsset og de voksne. Det var vakre og flotte ting i begge avdelinger, og siste korps avsluttet sitt program med Johs. Hanssens prektige Valdresmarsj. Så var det vellykket sangassistanse av fru Inger Aronsen Tjomsland med Løvdal som akkompagnatør. Til slutt slo begge korpsene seg sammen i mektig sonort fellesvirke. Det var naturligvis påskjønnnet meget beredvillig, ikke minst var bifallet rettet til korpssets dyktige instruktør, herr Myhre.”

Så kom krigen.

Resten av semesteret ble det ingen øvelse. Neste skoleår ble det øvd bare gruppevis da det var vanskelig å skaffe lokale. Overlærerkollegiet hadde dessuten bestemt at guttekorpsene inntil videre ikke skulle settes i gang. Fra oktober 1941 fikk

korpsset igjen noenlunde regulære øvelser med lokale på Gamlebyen skole, men arbeidsforholdene var fortsatt svært vanskelige. Flere av de eldste guttene ”falt for aldersgrensen” (16 år), og tilgangen på nye var liten. Dertil kom at det så å si var umulig å skaffe nye instrumenter. En svært merkbar tilbakegang var følgen. Først høsten 1943 fikk korpsset noenlunde tilfredsstillende arbeidsvilkår og gjorde gode framsteg.

Korpsset har arbeidet iherdig.

Foruten under ovennevnte turneer og i 17. maitoget har korpsset opptrådt offentlig et utall av ganger: Ved sports –og idrettsstevner, ved fotballkamper, i prosesjoner, ved Ernst Rolfs matineer, Inga Bjørnsons barneteater, på sykehus og gamlehjem, i byens parker osv. Dyktige og interesserte hjelpelærere har vært til stor nytte. Korpsset medlemstall har jamt over vært ca. 50, men til sine tider har det vært adskillig større, ja, et en-

kelt år var det oppe i over 80. Det sier seg selv at det ville være umulig for dirigenten alene å gi hver enkelt gutt den enkeltmannsundervisning han trenger. Blant de mange dyktige og interesserte hjelpelærere som korpsset i årenes løp har knyttet til interesserte hjelpelærere som korpsset i årenes løp har knyttet til seg, er tidligere nevnt Rolf Ramberg. Han kan i år feire 25-årsjubileum sammen med korpsset. Videre kan nevnes: Ludvik Johansen, Per Thomassen, Ragnvald Nilsson, Fridtjof Andersen. (Den siste døde på sin post. Han falt nemlig død om mens han dirigerte korpsset under en av Ernst Rolfs matineer en søndag i november 1923.) Til slutt skal nevnes de 4 dyktige og interesserte medlemmer i Oslo Ungdomsmusikkorps: A. Clasen, W. Jennings og brødrene Leif og Nils Olsen. De to siste har tidligere vært medlemmer av guttekorpsset.

Den gamle 17. mai-ruta forbi gassverket i Storgata. Bildet er tatt i 50-åra.

Etterstad travbane

Etter at Etterstad var brukt som eksersplass ble det opprettet en travbane her.

Den var idrift helt frem til 1927. Dommertårnet sto ved Etterstadtoppen hvor høyblokkene ligger idag. Banen var ikke slett. Terrenget var vel omtrent slik det er idag så det gikk både oppover og nedover. Det var bare pokalløp som ble arrangert men en god del ulovlige veddemål formoder vi likevel foregikk i det skjulte.

47 år var det travbane på Etterstad-sletta. Den 19. november 1879 ga formannskapet i Kristiania "Selskabet for Kapkjøring i Trav" lov til "i den nordlige del af Etterstadpladsen at oparbeide en elipseformet kjørebane af omtrent 1000 meters lengde og 15 meters bredde".

Leieavgifta ble satt til 150 kroner i året.

Den 27. juni 1880 ble den første kjøringa holdt, og hesten Kvik, som var det lysende navnet gjennom mange år i travsporten, vant førstepremien på 300 kroner.

På Etterstadsletta ble det arrangert sommerløp, mens om vintrene foregikk travløpene oftest i Frognerkilen, men så tidlig som 5. februar 1863 ble det kjørt travløp på Østensjøvannet, og så seint som i 1926 ble vinterkjøringa holdt på Østensjøvannet på grunn av dårlige isforhold i Oslofjorden.

Som en kuriositet kan det nevnes at i 1900 skulle det holdes et løp, nemlig det såkalte St. Halvardsløpet over 2000 meter, for 6-årige og eldre hingster, som før 1899 hadde bedekka minst 20 hopper. Løpet ble avlyst på grunn av at ikke en eneste hest ble påmeldt det første året.

Under den første verdenskrigen ble det ikke holdt travløp på Etterstad-sletta, for da ble travbanen benyttet til potetdyrking. De siste Etterstadløpa fant sted i 1927, da hesten Gerd Eno vakte oppsikt med stor hurtighet og flott trav. Året etter sto Bjerke travbane klar til å ta imot hestekreftene.

Kilder:

Etterstad.no

Boka "Det Norske Travselskap gjennom 75 år"

GRASROT-ANDELEN

Historielaget takker for støtten vi fikk gjennom GRASROTANDELEN i første halvår 2010. Dette ble et betydelig beløp for oss. Ordningen gjelder fortsatt. Det eneste du gjør er å ta med strekkoden på bakerste side neste gang du spiller på et av Norsk Tippings spill (bortsett fra Flax og Extra). Du får uansett den samme premien fra Norsk Tipping hvis du vinner. Husk å ta med strekkoden på siste side i dette bladet neste gang du fornyer tippekortet. Styret.

GRASROTANDELEN

Neste medlemsmøte:

Tirsdag 14. september i menighetssalen, Vålerenga kirke.

Tema: Butikken på hjørnet

Forfatter Per Erling Johnsen presenterer boka om "Butikken på hjørnet"; melkebutikken, fiskeforretningen og kolonialen. Disse butikkene var en viktig del av gatebildet og byens handels- og kulturhistorie. Han tar med noen bøker for salg og signerer selvfølgelig. Ta med kontanter!

Møtet avsluttes som vanlig med kaffe og vafler. Velkommen!

Publikasjonsnr.:
ISSN 1890-9094

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

Vålerenga Historielag
på internett:
e-mail: epost@valerenga.org

Hjemmeside:
<http://www.valerenga.org>

Bankkonto: 0530 04 78222

SALGSTORGET

Fra Sotahjørnet til
Bohemen, DVD Kr. 150,-

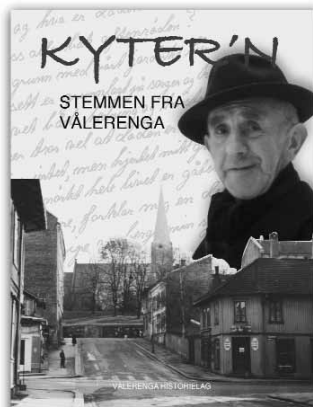
To dvd-er om Oslos historie
kr 200,- Utgitt av Fellesrådet for
historielagene i Oslo

Kalender 2010 til
salgs: Pris Kr. 70,-

Styret i historielaget:

Leder:
Even Haugseth
Nestleder:
Knut Roar Westbye
Kasserer:
Bjørn Granlund
Sekretær:
Ragnhild Strømme
Styremedlem:
Fred-Arild Ruud
Varamedlem:
Unni Granlund
Varamedlem:
Bjørn Arild Gjerdalen
Varamedlem:
Berit Knudsen

Kyter'n-boka
Pris Kr. 300,-

Arbeidsgrupper

Bildekalender:
Kontakt: Even Haugseth
Tlf.: 22 57 01 66,
Mobil 93801902
E-post: leder@valerenga.org

Fotogruppe:
Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:
Kontakt: Bjørn Granlund
Mobil: 90180290
E-post: kasserer@valerenga.org

Idrettsgruppe:
Om bydelens idrettsmiljø
Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen
Mobil: 90919250
E-post: bjorngjerdalen@yahoo.no

Medlemsavisa:
Fred-Arild Ruud
Tlf.: 22 67 39 19
Mobil: 93665243
E-post: freda@broadpark.no

Støtt Grasrotandelen!

Hvis du tipper eller spiller lotto og
vil gi overskuddsandelen til
Vålerenga Historielag, klipp ut og
ta med kortet og vis det til tippe-
kommissjonæren.

Arrangementskalender 2010:

Medlemsmøte tirsdag 14/9 kl. 19.00 i
menighetssalen (program se foran).

Fotoutstilling lørdag 16/10 kl. 12.00-16.00 og
søndag 17/10 kl. 13.00-17.00 i menighetssalen.

Medlemsmøte tirsdag 16/11 kl. 19.00 i
menighetssalen (program kommer senere).

JEG

STØTTER

Organisasjonsnummer: 890364462

GRASROTANDELEN®